

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на околната среда и водите

Регионална инспекция по околната среда и водите – С м о л я н

УТВЪРДИЛ:

МАНОЛ ГЕНОВ (п)

Министър на околната среда и водите

Г О Д И Ш Е Н П Л А Н

**за контролната дейност на РИОСВ - Смолян
за 2025 г.**

инж. ЕКАТЕРИНА ГАДЖЕВА (п)

Директор на РИОСВ - Смолян

януари 2025 г.

4700 гр. Смолян, ул. "Дичо Петров" № 16, ПК 99,

e-mail: riosvsm@smolyan.riosv.com, riosv-smolyan@mbox.contact.bg,

<http://smolyan.riosv.com>; **Директор:** 0301/60-113, **Тех. сътрудници:** 0301/60-100,

0301/60-112, **Fax:** 0301/60-119

Съдържание

Текстова част

1. Обхват на плана
  - 1.1. Период от време и географска област
  - 1.2. Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ, вкл. организационна структура, наличен персонал и ресурси
  - 1.3. Мисия и цели на РИОСВ
  - 1.4. Национални политики, приоритети и приложимо законодателство
2. Околна среда, дейности и инсталации
  - 2.1. Състояние на околната среда - екологични проблеми в района
  - 2.2. Контролирани дейности
  - 2.3. Контролирани инсталации
    - 2.3.1. Въздействие върху околната среда и дейност
    - 2.3.2. Съответствие със законодателството
    - 2.3.3. Регистър на инсталации и дейности с издадени КР
    - 2.3.4. Регистър на СЕВЕЗО обекти
      - 2.3.4.1. Списък на групите от СЕВЕЗО обекти, при които е възможен ефектът на доминото съгласно чл. 116 з, ал. 1 от ЗООС
      - 2.3.4.2. Списък на СЕВЕЗО обектите, при които определени външни рискове или източници на опасност биха могли да увеличат риска или последствията от голяма авария в тези предприятия/съоръжения
    - 2.3.5. Регистър на инсталации с действащи разрешителните за емисии на парникови газове
  3. Планирано изпълнение за годината
    - 3.1. Данни от мониторинга на изпълнението от предходната година
    - 3.2. Приоритети
    - 3.3. Цели – общи и специфични. Очаквани резултати
    - 3.4. Процедури за планови и извънпланови проверки
    - 3.5. Процедури за координиране с други контролни органи
    - 3.6. Процедура за комуникация със заинтересованите страни
    - 3.7. Процедура за мониторинг на изпълнението
    - 3.8. Процедури за преглед/актуализация

Приложение: Таблична част

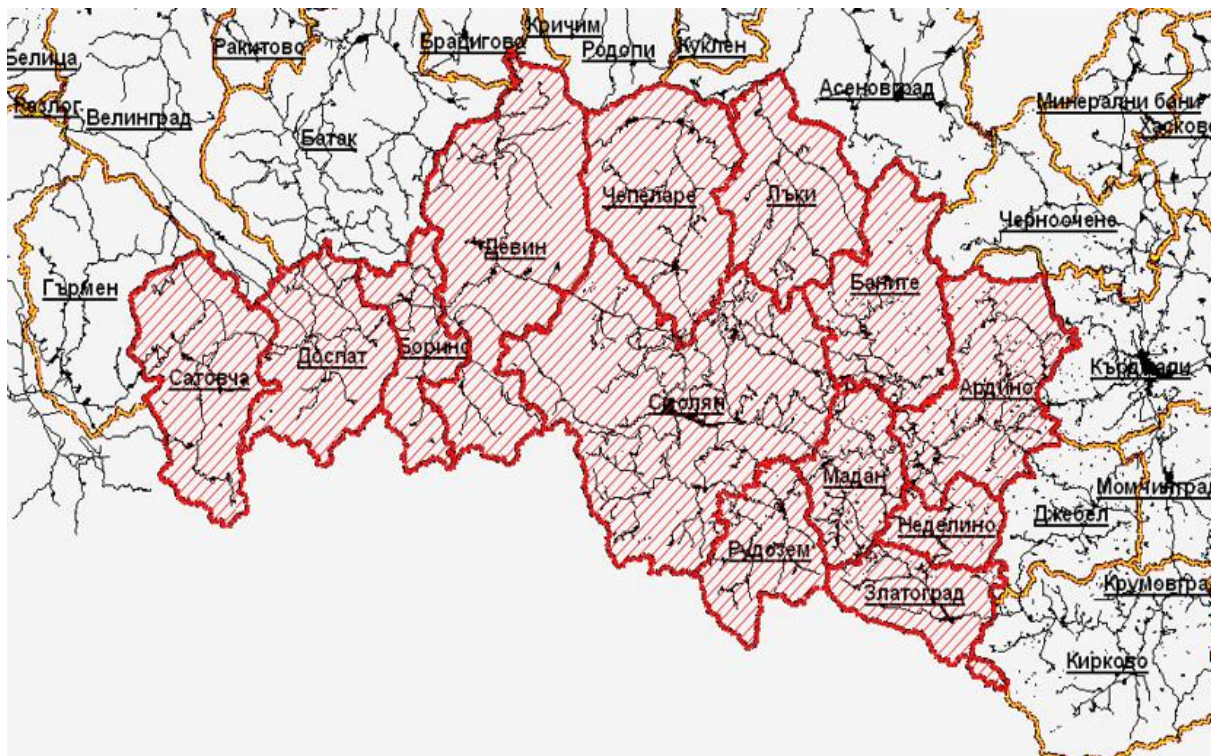
1. Регистри на обектите за контрол
2. Планирани обекти за контрол през 2025 г.
3. Програми за планирани проверки по компоненти и фактори на околната среда
  - 3.1. Въздух
  - 3.2. Води
  - 3.3. Почви
  - 3.4. Управление на отпадъците
  - 3.5. Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)
  - 3.6. ОВОС и ЕО
  - 3.7. Контрол по предотвратяване на промишлено замърсяване
  - 3.8. СЕВЕЗО и химикали
  - 3.9. Ограничаване изменението на климата
  - 3.10. Комплексни проверки

Текстова част

1. ОБХВАТ НА ПЛАНА

1.1. Период от време и географска област

Настоящият план обхваща периода от 01.01.2025 г. до 31.12.2025 г.

Регионалната инспекция по околната среда и водите – Смолян осигурява провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на територията на цялата област Смолян, община Лъки в област Пловдив, община Ардино в област Кърджали и община Сатовча в област Благоевград.

Териториалният обхват на РИОСВ – Смолян, включва:

- Територия – 4158,5 км² или 3,8 % от територията на страната;
- 13 общини;
- 302 населени места;
- Население – 118 961 жители по данни на НСИ от 31.12.2023 г.

Релефът е с подчертан планински характер, като надморската височина варира от 400 до 2191 метра. Почти цялата територия, попада в преходно континенталната климатична област.

По-големите реки са Арда, Въча, Чепеларска, Върбица, Черна, Давидковска, Малка Арда, Девинска, Доспатска. На реките Доспатска и Въча са изградени едни от най-големите в България язовири - „Доспат“, „Въча“ и „Цанков камък“.

Територията, контролирана от РИОСВ - Смолян е богата на природни ресурси – оловно - цинкови руди, минерални и термоминерални води и биологично разнообразие.

С цел осигуряване на дългосрочно опазване и съхраняване на най-ценните и застрашени видове и местообитания, на регионално ниво РИОСВ – Смолян поддържа и управлява 72 обекта от Националната екологична мрежа (НЕМ), включваща – 9 защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) и 63 защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии (ЗЗТ). В района попадат 4 резервата, 4 поддържани резервата, 28 защитени местности и 27 природни забележителности. Съгласно регистъра за вековните дървета, на територията на инспекцията се намират 31 вековни дървета.

Голяма част от контролираната територия, попада в обхвата на защитени зони от европейската екологична мрежа „Натура 2000“ и засяга всички общини в региона, с изключение на община Неделино. В териториалния обхват на РИОСВ-Смолян, попадат 9 защитени зони от екологичната мрежа „Натура 2000“ по смисъла на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), от които 5 по Директивата за дивите птици - „Триград – Мурсалица“, „Персенк“, „Добростан“, „Западни Родопи“ и „Места“ и 4 по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - „Родопи – Западни“, „Родопи – Средни“, „Долна Места“, „Циганско градище“. От гореизброените защитени зони, само защитени зони „Триград – Мурсалица“ и „Циганско градище“ са разположени изцяло в териториалния обхват на РИОСВ - Смолян. Останалите зони обхващат площи от няколко области и попадат в обхвата на няколко инспекции.

Природата на Родопите е подходяща за зимен и летен, селски, ловен и еко - туризъм. По-голямата част от населените места са туристически центрове. В региона се намира един от най-големите ски курорти – КК „Пампорово“.

Основните стопански отрасли са: рудодобив и рудопереработка, дърводобив и дървопереработка, туризъм, хранително-вкусова промишленост (производство на мляко и млекопереработка, сладкарство и хлебопроизводство, рибопроизводство и рибопереработка), лека промишленост (текстилна, козметика) и други.

1.2. Задачи, компетенции и задължения на РИОСВ, вкл. организационна структура, наличен персонал и ресурси

Задачите, компетенциите и задълженията на Регионална инспекция по околната среда и водите - Смолян са регламентирани в Правилника за устройството и дейността на регионалните инспекции по околна среда и водите.

РИОСВ - Смолян е второстепенен разпоредител към Министерството на околната среда и водите, имаща за цел да осигури провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално ниво.

При провеждане на своята дейност, РИОСВ – Смолян има регулиращи, контролни и информационни функции.

При осъществяване на **регулиращите** функции, РИОСВ - Смолян разработва или участва в разработването на документи в областта на опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси и провежда на регионално равнище дейности, свързани с политиката на държавата в тази област.

При осъществяване на **информационните функции**, РИОСВ - Смолян изпълнява следните задачи: организира процеса на достъп на информацията за околната среда до обществеността, като поддържа регистри и бази данни, интернет страница, издава информационни материали и други, организира кампании за повишаване на общественото съзнание в областта на околната среда и тяхното провеждане на регионално ниво, включва обществеността в процеса на вземане на решения, свързани с опазване на околната среда. Публикуват се регистри и екологична информация в общодостъпен национален „Портал за отворени данни на Република България“.

Контролните функции включват осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол, свързан с прилагането на нормативните актове, регламентиращи качеството на компонентите на околната среда и факторите, които ѝ въздействат.

Превантивният контрол се осъществява съобразно законовите и подзаконовите нормативни актове, включително и чрез издаване на решения, становища, преценки, регистрационни документи, разрешителни, удостоверения, съгласуване на планове, програми и проекти в областта на опазване на околната среда.

При изпълнение на правомощията си по осъществяване на контрол, длъжностните лица на РИОСВ – Смолян извършват проверки на място и по документи, възлагат извършването на анализи от лабораториите към ИАОС, съставят констативни и предупредителни протоколи, дават предписания със срокове и отговорници, контролират тяхното изпълнение, изискват и имат право да получават справки, документи и писмени обяснения от представителите на

контролираните обекти, съставят актове за установяване на административни нарушения, съдействат за функционирането на Националната система за мониторинг на околната среда, съобразно предоставените им компетенции.

Организационна структура

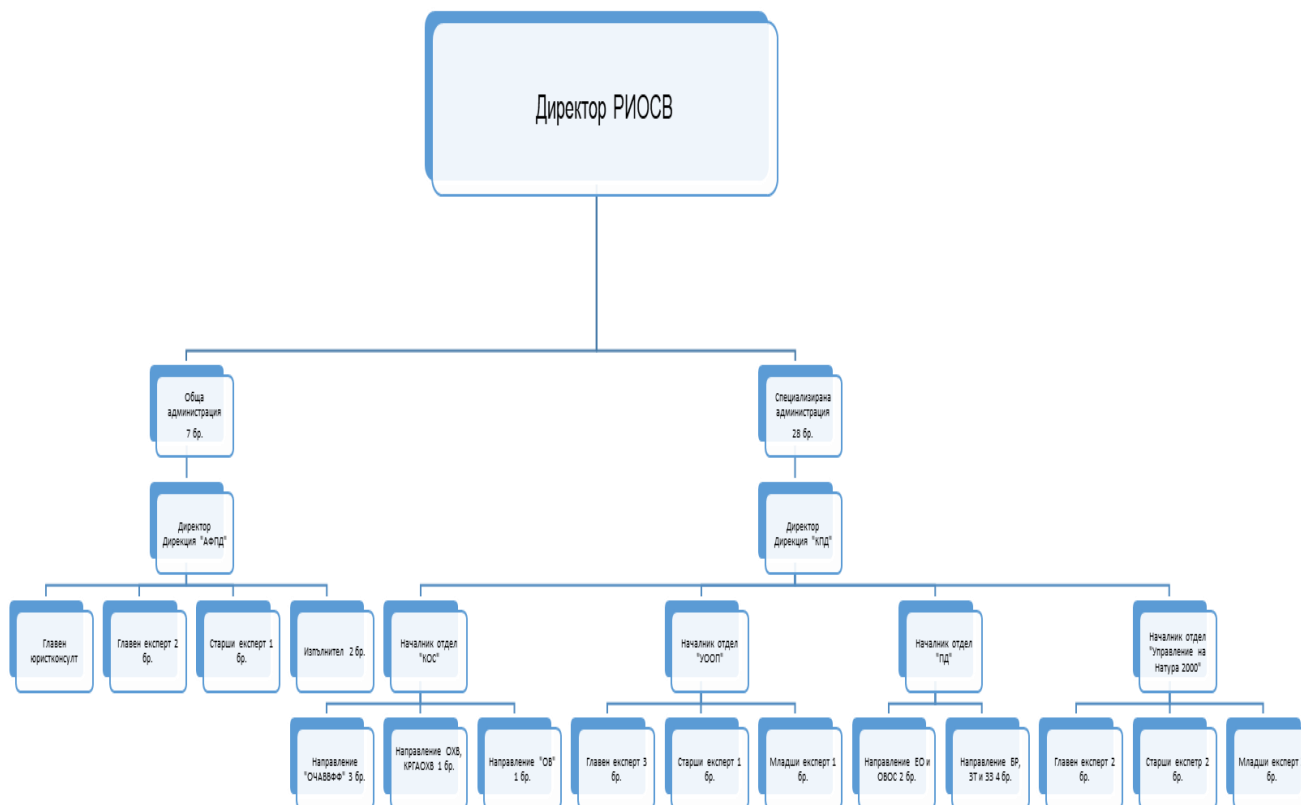
Численият състав на РИОСВ - Смолян е 35 души. Съгласно Правилника за устройството и дейността на РИОСВ, издаден от министъра на околната среда и водите (обн., ДВ, бр. 49 от 12.06.2018 г., в сила от 12.06.2018 г., изм. и доп., бр. 54 от 16.06.2020 г., в сила от 16.06.2020 г., бр. 41 от 10.05.2024 г., в сила от 10.05.2024 г.), инспекцията е структурирана в две дирекции: „Контрол и превантивна дейност“ /КПД/ и „Административно - финансови и правни дейности“ /АФПД/.

Дирекция „КПД“, включва четири отдела „Контрол на околната среда“, „Превантивна дейност“, „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ и „Управление на Натура 2000“, като дейността е свързана с:

- опазване на въздуха, водите и почвите от замърсяване и увреждане;
- опазване на биологичното разнообразие, защитените територии и зони;
- предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване;
- екологосъобразно управление на отпадъците;
- управление на опасни химични вещества и смеси, предотвратяване на големи аварии с опасни вещества;
- поддържане на база данни в електронен вид за извършения от РИОСВ контрол по изпълнение на условията в разрешителните за заустване на отпадъчни води;
- контрол по изпълнението на мерките в общинските програми за управление на дейностите с отпадъци;
- контрол по изпълнение на мерките, предвидени в общински програми по чл.27 от Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ) за намаляване нивата на замърсители в атмосферния въздух и за достигане на съответните норми в установените за целта срокове;
- контрол за ограничаване и намаляване на наднормените нива на шума от промишлени дейности;
- изготвяне на отговори и становища по постъпили жалби, сигнали и предложения, съгласно функционалната компетентност на дирекцията;
- провеждане на процедури по ЕО, ОВОС и ОС, контрол на поставени условия в издадените административни актове /решения по ОВОС, становища по ЕО, решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и ЕО, решения по ОС/.
- поддържане на актуален Национален регистър за проведените процедури по ЕО и ОВОС, както и публикуване на издадените решения и становища на интернет страницата на инспекцията;
- контрол по спазване на режими в защитени територии по ЗЗТ и защитени зони по ЗБР; спазване на режими и мониторинг на защитени видове растения и животни, на техни находища и местообитания;
- контрол по отношение ползването на лечебните растения и мониторинг на състоянието на находища на лечебни растения;
- участия в Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие и в комисии за установяване на щети върху селскостопанско имущество, нанесени от защитения вид – кафява мечка;
- поддръжка и управление на локални информационни масиви и база данни за състоянието на околната среда.
- предоставяне на информация за състоянието на околната среда.

Дирекция „АФПД“ подпомага осъществяването на правомощията на директора, създава условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършва дейности по правното и административното обслужване, счетоводната и финансова дейност на инспекцията.

Органиграма на РИОСВ – Смолян

1.3. Мисия и цели на РИОСВ

Мисията на РИОСВ – Смолян е провеждането на националната политика в областта на околната среда на регионално ниво, съхраняване на природните богатства в региона и осигуряване на безопасна и здравословна околна среда за населението.

Основните цели през 2025 г., заложили в настоящия план, са продължение на целите на Министерството на околната среда и водите, произтичащи от политиките в областта на опазването и ползването на компонентите на околната среда, а именно:

Цел: Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на атмосферния въздух.

Намаляване на общите годишни емисии на въглероден диоксид, флуорсъдържащи парникови газове, озоноразрушаващи вещества и летливи органични съединения във въздуха от източници на територията на РИОСВ – Смолян, с цел достигане на националните нива.

Спазване на изискванията по Регламент (ЕО) №1005/2009 и Регламент (ЕС) №517/2014 от задължените лица. Контрол на забранени за търговия и употреба хладилни агенти и флуорсъдържащи парникови газове в бутилки за еднократна употреба по информация, изнесена на интернет сайтове за реклама.

Контрол на качеството на атмосферния въздух в населените места на територията на инспекцията, с цел достигане на нормите.

Контрол по изпълнение на мерките в Програмата по чл.27 от ЗЧАВ на община Смолян за намаляване нивата на фини прахови частици (ФПЧ₁₀).

Цел: Намаляване нивата на шум, излъчвани в околната среда от промишлени дейности.

Предприемане и реализиране на мерки за ограничаване и намаляване на наднормените нива на шум от промишлени дейности в близост до зони и територии с нормирани стойности.

Цел: Интегрирано управление на водите, в т.ч. опазване и подобряване състоянието на водите, постигане и поддържане на добро количествено, химично и екологично състояние на водните тела на територията на Република България и на околната среда в морските води, и предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от вредното въздействие на водите.

Предотвратяване или намаляване замърсяването на водите при източника на замърсяване, чрез извършване на емисионен контрол по спазване на условията и ограниченията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите или комплексните разрешителни по Закона за опазване на околната среда, в т.ч. и подобряване ефективността на работата на пречиствателните съоръжения за отпадъчни води.

Цел: Устойчиво управление на отпадъците – интегрирана система за управление на отпадъците и опазване на почвите. Постигане на ресурсна ефективност чрез прилагане на йерархията при управление на отпадъците, предотвратяване на образуването им, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването им чрез рециклиране, намаляване на депонирането и ограничаване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Предотвратяване образуването на нерегламентирани замърсявания с битови, биоразградими и строителни отпадъци.

Намаляване на депонираните битови отпадъци чрез ефективен контрол на изградените регионални системи за сепариране и компостиране на отпадъци.

Управление на специфични потоци отпадъци /ИУГ, отработени масла, отпадъци от текстил и мебелни производства/ и недопускане на нерегламентираното им изхвърляне и изгаряне. Контрол на лица, които осъществяват внос/износ на отпадъци.

Контрол на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

Контрол по изпълнение на задълженията на общински кметове по чл.19 от ЗУО.

Контрол на складове с негодни за употреба ПРЗ и площадки с Б-Б кубове и закрити общински депа за отпадъци.

Цел: Управление, контрол и опазване на биологичното разнообразие и защитените природни територии и зони.

Опазване и защита на природни местообитания, на растителни и животински видове с европейско и национално значение, включени в Националната екологична мрежа (НЕМ), както и извън нея. Запазване и поддържане на високо видово разнообразие.

Опазване на лечебните растения, като природен ресурс и мониторинг на състоянието на естествени находища на лечебни растения.

Цел: Прилагането на екосистемен подход и природосъобразни решения при опазване на защитените зони от мрежата „Натура 2000“.

Създаване на регионален орган за управление на защитените зони и части от тях, попадащи в териториалния обхват на дейност на РИОСВ-Смолян.

Идентифициране на заинтересованите страни за управление на „Натура 2000“ и създаване на комитет, подпомагащ регионалния орган в изработването и прилагането на териториалния план за управление на защитените зони.

Цел: Управление на опасните химични вещества и контрол върху предотвратяване на екологични щети.

Контрол по отношение на производството, пускането на пазара и употребата на опасни химични вещества и смеси.

Контрол на риска от големи аварии, съгласно Глава 7, Раздел I от ЗООС.

Контрол върху предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

Цел: Предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве чрез прилагане на превантивни инструменти.

Подобряване координацията при процедурите по оценка на въздействието на околната среда и екологична оценка.

Последващ контрол на поставените условия в издадените актове, в зависимост от фазите на реализиране на съответното инвестиционно предложение, план, проект или програма.

Цел: Информираност, образование и отговорност за околната среда.

Публикуване на актуална информация за извършената контролна дейност.

Провеждане на национални информационно-образователни кампании с различни възрастови групи, свързани с отбелязването на международни дати от екологичния календар.

1.4. Национални политики, приоритети и приложимо законодателство

РИОСВ – Смолян осъществява провеждането на държавната политика по опазване на околната среда на регионално ниво, свързана с опазването и ползването на компонентите на околната среда, както и информационна обезпеченост.

Целите на РИОСВ - Смолян са релевантни с Националната стратегия за околна среда /НСОС/ и Планът за действие към нея, разработени от МОСВ. Документът е приет с Решение № 765 на Министерски съвет от 02.11.2023 година.

Основна визия на НСОС до 2030 г. е България да развива и утвърждава модел на възстановяващ икономически и социален растеж в границите на природния си потенциал, който гарантира здрави и устойчиви общности и екосистеми, необратимост на процеса на постигане на амбициозните цели за нулево замърсяване на околната среда и климатична неутралност, осигурява добър капацитет за адаптация към измененията на климата.

Стратегическата рамка включва 4 приоритета, за всеки от които са дефинирани стратегически цели:

Приоритет 1: Възстановяване на природния капитал. Устойчиви общности и екосистеми.

Специфична цел (СЦ) 1: Възстановяване и съхраняване на биологичното разнообразие и естествените функции на екосистемите с особено внимание върху тези с висок потенциал на биологично разнообразие.

Специфична цел (СЦ) 2: Устойчиво управление на защитените зони и информирано участие на заинтересованите страни; споделена отговорност, споделено управление.

Специфична цел (СЦ) 3: Екологизация на градовете - възстановяване на присъствието на природата в урбанизираните територии.

Приоритет 2: Развитие в границите на природния потенциал. Ресурсна ефективност и нулево замърсяване.

Специфична цел (СЦ) 1: Утвърждаване на модел на икономически растеж, който създава стойност.

Специфична цел (СЦ) 2: Ефективно прилагане на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и на всички нива.

Специфична цел (СЦ) 3: Трансформация на икономиката и модела на поведение към нулево замърсяване.

Приоритет 3: Ограничаване на изменението на климата и адаптация към климатичните промени.

Специфична цел (СЦ) 1: Ограничаване на емисиите парникови газове - трансформация във всички сектори – от промишленост и енергетика до транспорт и селско стопанство.

Специфична цел (СЦ) 2: Постигане на устойчиво към изменението на климата общество, адаптирано към неизбежното въздействие на изменението на климата.

Приоритет 4: Управление за ускорено постигане на целите за околната среда.

Специфична цел (СЦ) 1: Подобряване нивото на интегриране на политиките по управление на околната среда на всички нива.

Специфична цел (СЦ) 2: Информираност, образование и отговорност за околната среда.

Специфична цел (СЦ) 3: Изграждане на капацитет за управление на околната среда.

Българското екологично законодателство е хармонизирано със законодателството на Европейския съюз. Основният закон е Законът за опазване на околната среда. Освен него има 15 секторни закони и над 90 наредби към тях.

През 2024 г. са настъпили следните промени в екологичното законодателството, свързани с дейността на РИОСВ:

Закон за управление на отпадъците - бр. 108 от 30.12.2023 г., в сила от 1.01.2024 г., изм., бр. 67 от 9.08.2024 г., в сила от 1.07.2024 г., бр. 79 от 17.09.2024 г., (*) бр. 81 от 24.09.2024 г., в сила от 24.09.2024 г.

Считано от 01.01.2024 г. стойността на сделките с ОЧЦМ за разплащане към физически лица по безкасов път в рамките на една календарна година е увеличена - до 1200 лв.

В сила от 01.01.2024 г. е регламентирано използването на средствата от месечните обезпечения и отчисления за 2023 г. и 2024 г. по чл. 60, ал. 2, т.1 и 2 и чл. 64, ал.1 от Закона за управление на отпадъците, т.е. с решение общинския съвет, като е допълнено, че средствата могат да бъдат използвани и за почистване на нерагламентирано изхвърлени отпадъци.

Поради изменение на чл.417, ал.1, т.2 от Гражданския процесуален кодекс, е извършена промяна на чл. 10, ал.5 от ЗУО, по отношение издаване на заповед за незабавно изпълнение за събиране на вземане от задължени лица.

Заверяване на отчети от Организациите по оползотворяване и лицата по чл. 14, ал. 2, т.1 се регистрират от одитори по смисъла на Закона за независимия финансов одит въз основа на доклад от извършена проверка за изпълнение на задълженията им в съответствие с действащото законодателство.

Съгласно промяната в Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси е регламентиран реда на ползване на отчисленията по чл. 60, ал. 2 и чл. 64, ал. 1 от ЗУО, когато се правят за битови отпадъци от общини. Направено е изменение в раздели контрол и административни мерки от страна на Кмета на община за изоставянето на битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне.

Наредба №1 от 4.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри - бр. 95 от 08.11.2024 г. – изменението касае допълнение на информация в отчетността за дейности с отпадъци от метали и създаване на нови алинеи относно деклариране, че в състава на транспортираните отпадъци съдържанието на други материали, примеси или замърсители не е повече от десет тегловни процента за конкретната пратка, в случай на внос на отпадъци от хартия и картон и на пластмасови отпадъци и уведомяване на съответната РИОСВ.

НАРЕДБА за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието - бр. 9 от 30.01.2024 г., в сила от 01.02.2024 г. – допълнението касае представяне на информация за количество утайки, в съответствие с наредбата.

Издадена е **Наредба № Н-3 от 8 ноември 2024 г. за съдържанието и реда за създаване и поддържане на специализирани карта, регистър и информационна система на защитените територии.**

2. Околна среда, дейности и инсталации

2.1. Състояние на околната среда - екологични проблеми в района

Основни проблеми, свързани със замърсяването на въздуха

На територията на РИОСВ-Смолян, автоматична измервателна станция (АИС) функционира само в гр. Смолян. Един от основните проблеми по отношение качеството на атмосферния въздух (КАВ) бяха превишените норми за съдържание на фини прахови частици (ФПЧ₁₀). Основна причина за наднормените нива е използването на твърди горива за отопление в битовия сектор, като най-висок бе процентът на превишенията през зимния период на годината.

Към настоящият момент, Община Смолян изпълнява мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух по показател ФПЧ₁₀, заложи в Плана за действие към общинската програма по чл. 27 от ЗЧАВ.

През 2023 г. приключи първи етап на проекта за подмяна отоплителни уреди на твърдо гориво в битовия сектор, като мерките дават резултат и за първа година са постигнати нормите на средногодишна концентрация и дните с превишения - от 360 пробонабирания са отчетени 34 дни с превишения по показател ФПЧ₁₀ при норма 35 дни/годишно и средногодишна концентрация – 28,47 µg/m³ при норма - 40 µg/m³.

Низходящата тенденция се запазва и през 2024 г., като от 343 пробонабирания са отчетени само 12 дни с превишения и средногодишна концентрация на ФПЧ₁₀ – 21,43 µg/m³.

Община Смолян е кандидатствала за финансиране на втория етап на проекта, при който ще се подменят уредите на още около 2000 домакинства. РИОСВ - Смолян ще продължи да упражнява контрол върху изпълнение на заложените мерки, с цел устойчивост на постигнатите резултати.

В райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ), където няма пунктове за мониторинг на КАВ, измерванията се извършват с мобилни автоматични станции (МАС) към ИАОС, съгласно утвърден график от МОСВ.

През 2024 г. е извършен имисионен контрол за КАВ в гр. Рудозем и гр. Доспат. Измерванията са извършени 4 пъти годишно, така че да обхванат всички сезони през годината.

Основни проблеми, свързани със замърсяването на водите

Пречистването на отпадъчните води от агломерации с над 2 000 е.ж. на този етап е трудно осъществимо, поради липса на финансиране за изграждане на пречиствателни станции и натискът върху водните тела от тези населени места продължава да е постоянен и непроменен.

Това са реките, в които се заустват битово-фекални води от канализационните мрежи на общинските центрове Девин, Чепеларе, Лъки, Ардино, Доспат, Сатовча и Неделино и населени места над 2000 е.ж. (с. Старцево, община Златоград; с. Кочан, община Сатовча и с. Чепинци, община Рудозем), както и населени места с под 2000 е.ж. (с. Бял извор, община Ардино, с. Смилян, община Смолян, с. Върбина, община Мадан и други).

През 2024 г. продължи засиленият контрол на селищните пречиствателни станции за отпадъчни води /СПСОВ/ в населени места под 1000 е.ж. - 9 бр. в община Сатовча и 4 бр. в община Девин. Те са собственост на общините, които не разполагат с финансов и технически ресурс за експлоатацията им. На община Сатовча, по реда на Закона за опазване на околната среда /ЗООС/ бяха отменени 5 бр. имуществени санкции и бе наложена 1 бр. нова имуществена санкция за превишения на индивидуални емисионни ограничения, поставени в РЗ. В община Девин продължава да действа 1 бр. имуществена санкция, наложена по реда на ЗООС.

При осъществяване на контролната дейност на обекти от добивната промишленост, макар и рядко все още се установяват наличие на приоритетно опасни вещества – кадмий и олово в рудничните води, въпреки предприетите от операторите мерки за допълнително пречистване чрез изграждане на подземни и надземни утаители. Предприемането на принудителни административни мерки с цел да бъде преустановено заустването им е невъзможно, тъй като това би довело до затопяване на самите рудници и преустановяване на рудодобива, което ще доведе изливи на повърхността на други непредвидими места. Геоложката природа в района на инспекцията е богата на оловно-цинкови руди и други съпътстващи тежки метали, които създават фон във водоприемниците, преди заустване на отпадъчни води от контролираните емитери в рудодобива. През 2024 г. продължават да се констатира превишения на ИЕО в рудничните води на рудник „Крушев дол“, рудник „Джурково“, рудник „Дружба“, за което операторите са санкционирани. През 2025 г., контролът на тези обекти ще бъде засилен, като същите са включени в плана за задължителен мониторинг.

Основни проблеми по отношение на отпадъците

Един от проблемите по отношение на отпадъците е третирането на строителните отпадъци. На територията на инспекцията функционират само три инсталации за третиране на строителни отпадъци и те са недостатъчни да приемат генерираните такива от бита и бизнеса. Другият проблем, че те са отдалечени за повечето общини, което води до повишаване на транспортните разходи. По-голяма част от отпадъците се приемат на Регионалните депа за оползотворяване и/или обезвреждане.

Установява се срупване на голямо количество ИУГ на площадките за смяна на автомобилни гуми, поради затруднения в предаването на същите за последващо третиране. На територията на страната има ограничен брой лица с документ по чл.35 ЗУО за третиране на този вид отпадък.

Независимо, че 99,83 % от населението на територията на инспекцията е обхванато в системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване, продължава да се констатира изхвърляне на битови и строителни отпадъци на неразрешени за това места (републиканска и общинска пътни мрежи, входно-изходни зони на населени места, речни легла и прилежащите им територии и горски територии).

И през 2025 г. ще продължи контрола по населени места, общински и републикански пътища, реки, речни корита и прилежащите им територии с проверки - пролет и есен в общините на територията на инспекцията.

Основни проблеми по отношение на почви

Все още не е извършена цялостна рекултивация /техническа и биологична/ на затворените общински депа на общините Златоград, Неделино, Лъки, Борино и Чепеларе. С цел недопускане депонирането на отпадъци, същите са включени за контрол и през 2025 г.

Друг проблем е, че на територията на инспекцията няма ликвидирани складове за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита. При извършения контрол

се наблюдават течове на част от Б-Б кубовете, разположени в общините Ардино и Рудозем. В тази връзка са предвидени проверки и през 2025 година.

Основни проблеми по отношение на Биологично разнообразие и защитени територии

Един от сериозните проблеми на територията на РИОСВ - Смолян са нападенията от защитения вид - кафява мечка над домашни животни и селскостопанско имущество, пораждащи голямо социално напрежение сред местното население. Броят на регистрираните щети нарастваха през последните години, но през 2024 г. се отчете спад, поради комплексни фактори – богата естествена хранителна база, предоставени превантивни средства (електрически огради) и други. Най-засегнати са животновъди и пчелари, намиращи се на територията на общините Баните, Девин и Смолян, горски стопанства ДГС - Смилян, ДГС - Славейно и ДГС – Триград.

От страна на РИОСВ - Смолян бяха предприети следните мерки – предоставени са електропастири на стопани за защита на имуществото, проведени са разяснителни кампании сред местното население за прилагане на превантивни мерки.

Експерти на РИОСВ – Смолян и Група за бързо реагиране „Човек – Мечка“ участваха в комисии за идентифициране на проблемните екземпляри, нанесените щети от тях и изготвяне на предложения до МОСВ за обезщетяване на собствениците; в комисии към РДГ - Смолян за изготвяне на предложения до министъра на земеделието и храните за издаване на разрешителни за изключенията от забраните, въведени със Закона за биологичното разнообразие.

2.2.Контролирани дейности

Основните дейности, които се контролират на територията на РИОСВ - Смолян са разпределени в следните видове категории: рудодобив, обогатяване на оловно - цинкови руди, добив и преработка на инертни материали, хранително - вкусова промишленост, шивашка промишленост, дървопреработване, мебелно производство, производство на части за автомобилната промишленост, производство на ски и ски оборудване, интензивно отглеждане на животни, производство на козметични продукти, площадки за МРО.

Общият брой на обектите, контролирани от РИОСВ - Смолян е 1 178. От тях 379 бр. са обекти с производствени дейности, 61 бр. са терминалите и бензиностанциите, 24 бр. са обекти с издадени разрешителни по ЗУО, 179 бр. са обекти с издадени регистрационни документи по ЗУО, 9 защитени зони, 63 защитени територии, в които попадат 4 резервата, 4 поддържани резервата, 28 защитени местности и 27 природни забележителности, както и 31 вековни дървета.

По отношение степента на риска за увреждане или замърсяване на околната среда, приоритетно се проверяват следните категории обекти и дейности:

По компонент „въздух“ се контролират следните инсталации и съоръжения:

- асфалтовите бази;
- мелници в обогатителните фабрики;
- котли за технологични нужди;
- аспирационни системи;
- източници на емисии на ЛОС - бензиностанции, инсталации за нанасяне на покрития, печатници, химически чистения, продажба на определени бои, лакове и авторепаратурни продукти;

Във връзка с изменението на климата, ежегодно се контролират оператори на оборудване, попадащо в обхвата на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия слой и оператори на оборудване, хладилни техники, дистрибутори и вносители по прилагане на Регламент (ЕС) № 517/2014 за ФПГ.

По компонент „води“

Контролната дейност по опазване на водите обхваща обекти, формиращи отпадъчни води, които заустват в повърхностни водни обекти, като за определените със заповед на министъра на околната среда и водите емитери, включени в „Информационната система за разрешителни и мониторинг при управлението на водите“, контролът се извършва два пъти

годишно на всички обекти, с изключение на канализационните системи на населени места без изградени ПСОВ, които се контролират веднъж годишно.

Извършва се контрол по изпълнение на условията, поставени в разрешителните за заустване, състоянието и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води и източниците за замърсяване на водите, при аварийни ситуации и залпови изпускания по поречията на реките Арда, Марица и Места.

По компонент „почви“ се извършва контрол на:

- площадките за съхранение на Б-Б кубове и складове за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита (ПРЗ), във връзка с недопускане замърсяването на почви с ПРЗ, нарушения в съхранението на препаратите, в целостта на сградите при складовете и стоманобетоновите конструкции на Б-Б кубовете, както и нерегламентирано освобождаване на същите;

- затворените общински депа на общините Борино, Златоград, Лъки, Неделино и Чепеларе, на които предстои ликвидация;

По компонент „биологично разнообразие, защитени територии и зони“ се извършва контрол на:

- режимите, определени в заповедите за обявяване на защитени територии и на защитени зони от Националната екологична мрежа;

- изпълнение на условията, изискванията и мерките, включени в издадените решения, във връзка с проведените процедури по оценка за съвместимост;

- установяване правното действие на издадените решения по оценка за съвместимост;

- опазване на вековни и забележителни дървета;

- опазване на защитени растителни и животински видове и техните находища и местообитания;

- изпълнение на условията, в издадените разрешителни от МОСВ, във връзка с извършване на дейности със защитени видове, забранени със Закона за биологичното разнообразие;

- ползването на лечебни растения, като природни ресурси и мониторинг на състоянието на естествените им находища;

- пазари, билкозаготвителни пунктове;

- защитени видове – участие в изпълнение на мониторингови дейности към Националната система за мониторинг на биологично разнообразие (НСМБР).

По фактор „отпадъци“

Контролната дейност по управление на отпадъците обхваща:

- спазване на условията в издадените разрешителни и регистрационни документи за третиране на отпадъци;

- дейности, свързани с образуване, събиране, включително разделното съхраняване, транспортиране и трансграничен превоз на отпадъци;

- изпълнение задълженията на кметове на общини;

- изпълнение задълженията на собствениците на депа, относно събирането и разходването на средствата за депониране на отпадъци;

- начисляване и заплащане на продуктова такса.

По фактор „химикали“ се извършва контрол на:

- обекти с производство, употреба и съхранение на опасни химикали;

- обекти с нисък и висок рисков потенциал, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I от ЗООС.

По фактор „шум“ се извършва контрол на:

- инсталации и съоръжения от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по Приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда чрез измерване, оценка, управление и контрол на шума, излъчван от промишлените инсталации и съоръжения.

2.3.Контролирани инсталации

В годишния план на РИОСВ – Смолян са включени за контрол следните инсталации:

- обекти, попадащи в обхвата на Приложение №4 от ЗООС – инсталации и съоръжения за категории промишлени дейности с издадени комплексни разрешителни;
- обекти, попадащи в обхвата на Приложение №3 от ЗООС – предприятия/съоръжения, класифицирани с висок или нисък рисков потенциал съгласно чл.103, ал.1 от ЗООС, прилагащи мерки за безопасност, заложи в ДБ и ДППГА;
- обекти, в които има налични химични вещества и смеси, производители, вносители, дистрибутори и потребители на химични вещества, смеси и изделия;
- горивни инсталации;
- инсталации, ползващи органични разтворители, озоноразрушаващи вещества и флуорирани парникови газове;
- съоръжения и инсталации за зареждане, товарене, разтоварване и съхранение на бензини;
- обекти, формиращи отпадъчни води с издадени разрешителни за заустване и КР;
- обекти, с издадени решения по глава шеста от ЗООС;
- обекти с разрешителни, съгласно чл.35 от ЗУО;
- оператори, извършващи дейности по Приложение №1 към чл.3 т.1 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети;
- други обекти, подлежащи на контрол за спазване на екологичното законодателство.

2.3.1.Въздействие върху околната среда и дейност

Планираните обекти за контрол през 2025 г. и честотата на проверките е съобразена с дейността на инсталациите, въздействието им върху околната среда и човешкото здраве.

При определяне на обектите за контрол са взети предвид следните обстоятелства:

- системна оценка на риска - обектите се класифицират въз основа на два основни критерия за риск: въздействие върху компонентите и факторите на околната среда (критерии за въздействие) и предприетите мерки и дейности от операторите за намаляване на въздействието върху човешкото здраве и околната среда от дейността на обектите (критерии за дейността - съответствие със законодателството). Отчетено е и конкретното местоположение и отстояние от жилищни територии, като особено внимание се обръща на обектите и дейностите, които се осъществяват в границите на защитени зони, като същите подлежат на контрол относно ограничаване на отрицателните въздействия върху видовете и местообитанията;

- нормативните изисквания за честота на планираните проверки;
- наличният административен капацитет и финансов ресурс.

При планирането са отчетени и очакваните допълнителни/извънредни проверки, свързани с участия в ДПК и други комисии; последващ контрол; по писма и разпореждания на МОСВ и други органи; по сигнали и жалби; процедури по реда на чл. 69 и сл. от ЗООС; проверки по изпълнението на проекти, финансирани от ПУДООС и други.

На територията на РИОСВ – Смолян има 5 бр. инсталации с издадени комплексни разрешителни - четири регионални депа за депониране на неопасни отпадъци и една инсталация за интензивно отглеждане на птици.

При планиране на проверките са приложени критериите, определени в чл.154а, ал.6 от ЗООС. Нормативното изискване за проверка на регионалните депа за неопасни отпадъци е веднъж годишно, по смисъла на чл.119, ал.3 от ЗУО, а Инсталацията за интензивно отглеждане на птици се намира в регулационните граници на гр. Смолян и е класифицирана като обект с висок риск. Поради тези причини, в обхвата на плана за 2025 г. за проверка са включени всички инсталации с издадени комплексни разрешителни /КР/.

На територията на инспекцията в обхвата на Глава седма, раздел първи от Закона за опазване на околната среда, попадат 5 бр. предприятия и/или съоръжения, в които се използват и/или съхраняват опасни химични вещества и смеси от Приложение №3 на ЗООС. От тях 1 брой е класифицирано като предприятие и/или съоръжение с висок рисков потенциал /ПВРП/, а

4 бр. са класифицирани като предприятия и/или съоръжения с нисък рисков потенциал /ПНРП/.

През 2024 г. настъпиха следните промени: „Нитроком индъстри“ ООД, гр. София, оператор на Фабрика за емулсионни взривни вещества, землище на с. Цацаровци, община Златоград, област Смолян е подала актуализирано уведомление за класификация по чл. 103, ал.5 от ЗООС до изпълнителният директор на ИАОС. В резултат на настъпилите промени по време на строителството се променя класификацията на горепосоченото предприятие от предприятие с нисък рисков потенциал в предприятие без рисков потенциал.

Предприятията с нисък рисков потенциал са групирани в две групи:

- обогатителни фабрики за преработка на сулфидна полиметална оловно-цинкова руда – 2 броя. Разположени са в населените места – гр. Рудозем, с. Ерма река, общ. Златоград и са построени в средата на миналия век. Използваните флотационни реагенти и рисковете от възникване на аварии са идентични и са свързани с разливи, пожари, неправилно съхранение на химикалите, природни бедствия;

- взривни складове, в които се съхраняват взривни материали и средства за взривяване, необходими за подземен добив на оловно-цинкови руди - 2 броя.

Честотата на проверките за предприятията и/или съоръженията с нисък рисков потенциал се определя от:

- нормативни изисквания за честота на проверките в Глава 7, раздел I от ЗООС – най - малко веднъж на 3 години;

- анализ на риска по отношение въздействието на опасни химикали върху околната среда и човешкото здраве.

Анализът е извършен въз основа на разработени насоки и критерии за изготвяне на системна оценка на опасностите в предприятията/съоръженията с

, утвърдени от МОСВ. Критериите за оценка на риска са: съхранение на големи количества опасни химични вещества, процеси и сложност на инсталациите, изпълнение на предвидените мерки в ДППГА, съответствие на СУМБ, предписания, получени сигнали/жалби, възникнали аварийни ситуации, съставени АУАН, приложени ПАМ, потенциално въздействие върху човешкото здраве и околната среда, наличие в близост на обекти с обществено предназначение или други СЕВЕЗО обекти, въвеждане в експлоатация.

Въз основа на извършения анализ на рисковете по горепосочените критерии с “висок риск” са определени 2 обекта – двата взривни склада, които се проверяват всяка година; със „среден“ риск са определени 2 обекта - двете обогатителни фабрики, които се проверяват веднъж на две години. Фабриката за емулсионни взривни вещества не е построена и не е извършен анализ на риска.

През 2025 г., в годишния план за контролна дейност на комисиите по чл. 157а от ЗООС са включени 5 обекта.

2.3.2. Съответствие със законодателството

От извършения през 2024 г. контрол е констатирано, че по-голяма част от операторите спазват изискванията на екологичното законодателство. За констатираните нарушения са предприети административно-наказателни мерки.

Привеждането на контролираните дейности в съответствие с екологичното законодателство, касаещо качеството на въздуха е осъществено чрез проверки на място, проверки по документи и емисионни замервания.

Всички оператори изпълниха задълженията си за представяне на годишни отчети за консумация на разтворители и използваните флуорирани парникови газове. Операторите на обекти с точкови източници на емисии в атмосферния въздух, спазиха разпоредбите на Наредба № 6 от 1999 г., относно извършването на собствен мониторинг. Анализът на резултатите от извършения емисионен контрол показва спазване на емисионните норми.

Съгласно утвърден график от МОСВ през 2024 г. е планиран контролен мониторинг в 7 пробоотборни точки на 7 обекта, като от тях са извършени измервания на емисии на 5 бр. пробоотборни точки в 5 обекта. При извършения контрол не са установени превишения на НДЕ. На два обекта не е извършен мониторинг, тъй като временно не работят.

На територията на инспекцията има 81 броя действащи разрешителни за ползване на воден обект, с цел заустване на отпадъчни води в повърхностни водни обекти. На основание Заповед № РД-821/2012 г. на министъра на околната среда и водите, през 2024 г. са извършени 87 проверки на 47 обекта, включени в утвърден със Заповед № РД-955/19.12.2023 г. на министъра на околната среда и водите, списък на обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи във водни обекти, подлежащи на задължителен контрол.

Изградени са 5 ГПСОВ и 16 СПСОВ. През 2024 г. в списъка за задължителен мониторинг са включени 5 ГПСОВ и 11 СПСОВ, с цел да се извърши контрол относно работата им. При проверките са констатирани технически неизправности по технологичното оборудване при някои от тях, както и превишаване на индивидуалните емисионни ограничения. Титулярите на разрешителните/собственици на обекти – общините са своевременно уведомени за предприемане на действия, а някои са санкционирани за нарушение на Закона за водите /ЗВ/ и Закона за опазване на околната среда /ЗООС/.

Все повече титуляри на разрешителни спазват условията по отношение провеждането на собствен мониторинг за качество на заустваните отпадъчни води. При констатирани несъответствия с екологичните норми се предприемат административно - наказателни действия, съобразно разпоредбите на ЗВ и ЗООС.

За привеждане в съответствие с нормативните изисквания в областта на управление на отпадъците са издадени следните документи по реда на ЗУО:

- разрешителни за третиране на отпадъци – 24 бр.;
- регистрационни документи за третиране на отпадъци – 37 бр.;
- регистрационни документи за събиране и транспортиране на отпадъци – 142 броя.

Съгласно утвърден списък за измерване на шум от промишлени източници в околната среда, през 2024 г. са проведени контролни измервания на 6 обекта, при които не са констатирани превишения.

На територията на РИОСВ - Смолян се контролират 5 бр. инсталации с комплексни разрешителни. В хода на процедурите за издаване на КР, всеки един от операторите е извършил сравнение за използването на най-добрите налични техники (НДНТ) в съответния бранш. За депата, условно за НДНТ, са приети изискванията в Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, тъй като към момента няма разработен отделен BREF, като официален документ на Европейския съюз.

СЕВЕЗО - предприятията имат актуализирани уведомления за класификация по чл.103, ал.1 от ЗООС, потвърдени от министъра на околната среда и водите и актуализирани Доклади за политиката за предотвратяване на големи аварии /ДППГА/, чиято пълнота и съответствие са потвърдени със становища на директора на РИОСВ - Смолян.

При извършения контрол е констатирано, че в СЕВЕЗО обектите са предприети необходимите мерки за привеждането им в съответствие с действащото законодателство, в резултат на което през 2024 г. не са установени аварийни ситуации и няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества. Операторите спазват управленските и технически мерки за безопасност, предвидени в докладите за политиката за предотвратяване на големи аварии.

2.3.3. Регистър на инсталации и дейности с издадени комплексни разрешителни /КР/

№	Оператор на инсталацията, седалище и адрес на управление	Наименование на обекта, населено място	№ на комплексното разрешително	Риск на обекта	Честота на проверките
1.	Община Смолян гр. Смолян, бул. "България"	„Регионално депо за неопасни отпадъци за	№358-А2/2022 г.	висок	Веднъж годишно

	№12	общините Смолян, Баните и Чепеларе“ гр. Смолян, м.,„Герзовица“			
2.	Община Доспат гр. Доспат, ул. „Първи май“ № 3	„Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Девин, Доспат, Борино, Сатовча и Сърница“ – с. Барутин, общ. Доспат	№328-Н1/2019г.	висок	Веднъж годишно
3.	Община Рудозем гр. Рудозем, бул.“България“ №15	„Регионално депо за неопасни отпадъци на община Рудозем“ – с. Бърчево, общ. Рудозем	№387-НО/2010г.	висок	Веднъж годишно
4.	Община Мадан гр. Мадан, ул.“Обединение“ №14	„Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Мадан, Златоград и Неделино“ - гр. Мадан	№190-Н1- А1/2021г.	висок	Веднъж годишно
5.	"Кокоимпекс" ООД гр. Смолян, ул. "Изворна" №25	"Инсталация за интензивно отглеждане на птици" - гр. Смолян	№567-НО/2018г.	висок	Веднъж годишно

2.3.4. Регистър на СЕВЕЗО обекти

№	Оператор	Наименование на инсталацията	Класификация на предприятието/ съоръжението	Степен на опасност	Честота на проверк ите
1	“Родопи Еко Проджектс” ЕООД, гр. Златоград, ул.”Стефан Стамболов” №2	„Ермореченска обогабителна фабрика“ – обогапяване на оловно-цинкова руда	Предприятие с нисък рисков потенциал	Среден риск	Веднъж на две години
2	„Върба Батанци” АД, гр. Мадан, ул.”Явор” №1	„Рудоземска обогабителна фабрика”, гр.Рудозем – обогапяване на оловно-цинкова руда	Предприятие с нисък рисков потенциал	Среден риск	Веднъж на две години
3	Горубсо Мадан” АД, гр. Мадан, ул. ”Явор” №1.	Взривен склад „Хаджийски дол”	Предприятие с нисък рисков потенциал	Висок риск	Веднъж годишно
4	“Лъки Инвест” АД,	“Базисен склад за	Предприятие с нисък	Висок	Веднъж

	гр.Лъки, ул."Освобождение" №2	взривни материали” в землище на с. Лъкавица, общ. Лъки	рисков потенциал	риск	годишно
5	„Лъки Инвест“ АД, гр.Лъки	ХХ „Лъки 2 - комплекс“	Предприятие с висок рисков потенциал	Висок риск	Веднъж годишно

2.3.4.1 Списък на групите от СЕВЕЗО обекти, при които е възможен ефектът на доминото, съгласно чл. 116з, ал. 1 от ЗООС

Няма такива

2.3.4.2 Списък на СЕВЕЗО обектите, при които определени външни рискове или източници на опасност, биха могли да увеличат риска или последствията от голяма авария в тези предприятия/съоръжения

Два от СЕВЕЗО обектите са разположени в населени места:

- 1.Обогатителна фабрика - с. Ерма река, община Златоград;
- 2.Обогатителна фабрика - гр. Рудозем, община Рудозем.

Тези обекти се намират в близост до други промишлени обекти, до обекти с обществено предназначение, жилищни райони и транспортни пътища. Поради това, външни рискове или източници на опасност, биха могли да увеличат риска или последствията от голяма авария.

2.3.5. Регистър на инсталации с действащи разрешителните за емисии на парникови газове.

На територията на инспекцията няма инсталации с действащи разрешителни за емисии на парникови газове.

3. Планирано изпълнение за годината

3.1. Данни от мониторинга на изпълнението от предходната година

Отчитането на осъществената през 2024 г. контролна дейност и анализа на резултатите от нея, очертават рамката на планирането за 2025 година.

Общият брой на обектите, подлежащи на контрол от РИОСВ-Смолян за 2024 г. е 1 181.

Планирани са 845 проверки по компоненти на околната среда и фактори на въздействие на 456 обекта. На 31 обекта са планирани комплексни проверки.

За 2024 г., планът е изпълнен на 100%, като само по компонент „Биоразнообразие“ в частта „Нанесена щета от кафява мечка“ има неизпълнение от 39 бр. проверки (при планирани 200 проверки, са регистрирани и изпълнени 161 проверки, при нанесени щети от кафява мечка). Проверките за нанесените щети от кафява мечка имат инцидентен характер и броят им не може да бъде точно предвиден. Включването им в плана за контролната дейност води до намаляване на общия брой извънредни проверки.

Извършените проверки са, както следва:

- По компонент „въздух“ са извършени 131 бр. проверки, от които 125 планови проверки и 6 извънредни проверки на 122 обекта. Дадени са 12 предписания, от които 6 бр. са изпълнени, а на 6 бр. не е изтекъл срокът за изпълнение.

- По компонент „води“ са извършени 203 бр. проверки, от които 157 планови проверки и 46 извънредни проверки на 110 обекта. За установени нарушения са издадени 9 бр. наказателни постановления, от които 8 бр. по Закона за водите и 1 бр. по реда на чл. 69 от ЗООС.

- По фактор на въздействие „отпадъци“ са извършени 273 бр. проверки, от които 187 планови проверки и 86 извънредни проверки на 207 обекта, в това число 157 планирани за проверка обекти и извънредно проверени 50 обекта. За констатираните несъответствия са дадени 60 предписания, които са изпълнени. Издадени са 2 бр. наказателни постановления по ЗУО.

- По компонент „почви“ са извършени 18 бр. проверки, от които 15 планови проверки и 3 извънредни проверки на 16 обекта, от които планирани за проверка 15 обекта и 1 бр. извънредно проверен обект.

- Проверени са 5 обекта с издадени комплексни разрешителни по чл. 117 от ЗООС.

- Проверени са 3 СЕВЕЗО обекта (предприятия/съоръжения, класифицирани с нисък или висок рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал. 2 от ЗООС).

- Проверени са 32 обекта, в които се произвеждат, употребяват или съхраняват опасни химични вещества и смеси и са извършени 32 бр. проверки, от които 25 планови проверки и 7 извънредни проверки.

- Извършени са 37 бр. проверки по изпълнение на условията в решения по ОВОС, от които 12 проверки са извършени на място и 22 проверки по документи на годишни доклади по наблюдение и контрол на приети общи устройствени планове и за установяване на правното действие на инвестиционни предложения с издадени решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. Извършени са в това число и 3 бр. извънредни проверки по сигнали.

- По направление „Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)“ са проверени 82 обекта, като са извършени общо 265 проверки, от които 243 планови проверки и 22 извънредни проверки.

През 2024 г. експертите на РИОСВ – Смолян са извършили общо 980 бр. проверки, от които планови – 806 и извънпланови – 174.

Извършените извънпланови проверки през 2024 г. са във връзка с:

- изпълнение на предписания – 62 бр. (36 %);
- постъпили сигнали и жалби - 52 бр. (29,88%);
- по заповеди и писма на министъра на околната среда и водите – 18 бр. (10,34%);
- други проверки - 42 бр. (24,14%): по самосезиране, по писма на оператори/възложители, по Наредбата за класификация на отпадъците, по издаване на разрешителни за дейности с отпадъци, измерване на имисионен фон в атмосферния въздух, по искане на прокуратура/МВР, процедури по реда на чл.69 от ЗООС, по регистриране на вековни дървета и други.

Извънплановите проверки, извършени през 2024 г. са 174 бр., в сравнение с 2023 г. когато са извършени 509 броя. Наблюдава се тенденция за намаляване съотношението на извънпланови към планирани проверки (за 2023 г. – 86,71%), (за 2024 г. са 21,59%), като намалението през 2024 г. е за сметка на намаляване броя на проверките по нанесени щети от кафява мечка и от участия в комисии по заповеди на областен управител и кметове на общини за проводимост на речните корита, като същите са включени в плановите проверки.

Наблюдава се понижение при извънредните проверки по жалби и сигнали – през 2023г. по 71 бр. сигнали и жалби са извършени 80 проверки, а през 2024 г. по 50 бр. сигнали и жалби са извършени 52 проверки.

Очертава се тенденция за увеличаване на извънредните проверки по последващ контрол и по налагане и/или промяна на имуществени санкции:

- на проверките по последващ контрол - 52 бр. за 2023 г. при 62 бр. за 2024 г.;
- процедури по реда на чл. 69 и сл. от ЗООС – 1 бр. за 2023 г. при 10 бр. за 2024 г.;
- други - 66 бр. за 2023 г. при 42 бр. за 2024 г. (имисионно измерване на фоновото замърсяване на атмосферния въздух, измерване на емисии от горивни инсталации, изпускани в атмосферния въздух, по писма на МОСВ и други институции, за инвестиционни намерения, по класификация на отпадъци, по писма на оператори и др.).

През 2024 г. в инспекцията са постъпили 78 бр. жалби и сигнали, от които сигналите са 57, а жалбите са 21.

Подаваните и постъпили в инспекцията сигнали и жалби са, както следва:

- на „зелен телефон“ и от тел. 112 – 29 бр.;
- по e-mail - 33 бр.;
- чрез куриер и „Български пощи“ - 10 бр.;
- на гише в офис „Комплексно обслужване“ - 6 броя.

От тях, препратени по компетентност до други институции са 16 бр. жалби и сигнали, които най-често са свързани със замърсяване с торов отпад в урбанизирани територии, замърсяване с отпадъчни води и отпадъци в регулационните граници на населените места и др. На 8 бр. сигнали и жалби съобразно спецификата им е извършена документална проверка и

изпратен писмен отговор. По 4 бр. жалби с грифт „копие“ до РИОСВ - Смолян не са предприети действия, тъй като същите не са от компетентността на инспекцията.

По 50 бр. сигнали и жалби са извършени 52 проверки, като в това число по 2 бр. от постъпилите сигнали са извършени допълнително още 2 бр. проверки, и са проверени още 2 обекта, с което общият брой на проверените обекти е 52.

От извършените проверки по 50 бр. сигнали и жалби е установено, че 37 бр. са основателни, а 13 бр. неоснователни. Подадените сигнали и жалби са: за замърсяване на водоприемници с отпадъчни битови и производствени води или разрушени канализации – 23 бр.; за нерегламентирано третиране на отпадъци – 26 бр.; за замърсяване на въздуха – 6 бр.; за намерени птици в безпомощно състояние - 7 бр.; за почви – 1 бр.; за извършване на строителство в ЗТ - 3 бр. и 12 бр. други (отстояния при отглеждане на животни, нанесени щети от сърни и кози на овощни дървета, брой на отглеждани животни в населени места в домашни условия, посегателство върху обекти и т.н.). Сигналите и жалбите, отнасящи се до замърсяване на водни обекти са извършвани съвместно с Басейновите дирекции – Пловдив и Благоевград и РЛ-Смолян.

При необходимост се създава организация за съвместно извършване на проверки с Басейновите дирекции, ОДБХ, РЗИ и РЛ, Общински и Областни администрации и други.

През 2024 г. бе създадена добра организация за извършване на всички планови и извънпланови проверки, което доведе до 100 % изпълнение на плана.

Заложените цели в плана за 2024 г. са дългосрочни. Постигнати са добри резултати, като и през 2025 г. РИОСВ - Смолян ще продължи работа за подобряване състоянието на околната среда.

3.2. Приоритети

След извършена актуализация на регистъра за контрол през 2025 г., общият брой на контролираните обекти от РИОСВ – Смолян е 1 178.

През годината ще бъдат проверени 453 обекта, на които ще бъдат извършени 608 проверки по текущ контрол и 150 проверки по постъпили заявления за нанесени щети върху селскостопанско имущество и домашни животни от защитения вид – кафява мечка.

Проверките за нанесените щети от кафява мечка имат инцидентен характер, като броят им през последните години варира между 150 и 250 годишно. Включването им в плана за контролната дейност води до намаляване на общия брой извънредни проверки. При необходимост, след преглед и актуализация на плана на шестмесечие, броят на проверките ще бъде коригиран.

През 2025 г. на 32 обекта ще бъдат извършени комплексни проверки. При извършването на проверки по компоненти и фактори на околната среда, експертите ще следят за цялостното екологично състояние на обектите. При констатиране на несъответствие и в случай, че проверяващия експерт няма необходимата експертиза за вземане на решение, веднага ще бъде извършена извънредна проверка, от експерт в съответното направление.

След анализ на дейността на обектите на територията на РИОСВ-Смолян, извършената оценка на риска и указанията на МОСВ, за 2025 г. бяха определени следните приоритети по компоненти и фактори на околната среда:

„Атмосферен въздух“

Контрол по законодателството за флуорсъдържащите парникови газове и веществата, които нарушават озоновия слой:

Във връзка с многократно увеличеното търсене и предлагане на стоки по интернет, в плана с висок приоритет е заложено *ежеседмично следене на интернет сайтове за реклама на хладилни агенти – вещества, които нарушават озоновия слой* (забранени за търговия и употреба от 01.01.2015г.) *и флуорсъдържащи парникови газове* в бутилки за еднократна употреба (вносът е забранен от 4 юли 2007 г.) или предлагани на по-ниски цени и при необходимост ще бъдат предприети действия в рамките на компетенциите на РИОСВ.

Контрол по регламента за веществата, които нарушават озоновия слой:

Проверки на оператори на хладилно, климатично и/или термopомпено оборудване, заредено с R-22 и/или R-12, в количество от 3 kg до 30 kg или повече.

Контрол по регламента за флуорсъдържащите парникови газове (регламента):

Проверки на оператори на хладилно оборудване със зареден хладилен агент R-404A/ R-507A в количества от 10kg или повече за забрана за употреба на *свежи* флуорсъдържащи парникови газове, с потенциал на глобално затопляне от 2500 или повече, в хладилно оборудване с количество на зареждане от 40t CO₂ eq или повече (чл.13, §3, ал.1 от Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите парникови газове);

Проверки на ползватели на R-404A/ R-507A (сервизни фирми и техници);

Проверки на вносители на хладилно, климатично оборудване и пени за спазване на забраните по регламента – ще бъдат извършени извънредни проверки при евентуален внос през Митническо бюро - Смолян;

„Води“:

При анализа на оценката на риска на обектите и определяне честотата на проверките е взето предвид екологичното състояние на повърхностните водни тела, в които се заустват отпадъчни води.

1. Контрол на обекти с издадени разрешителни за заустване и комплексни разрешителни:

- на производствени обекти, които са потенциални източници на приоритетни и приоритетно опасни вещества, във връзка с разпоредбите на чл. 151, ал. 4, т. 5 от Закона за водите и чл. 103 от Наредба № 1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите;

- канализационни системи на населени места, селищни и курортни образувания с големина над 2 000 е.ж., с изградена селищна ПСОВ;

- канализационни системи на населени места, селищни и курортни образувания с големина над 2 000 е.ж., с не изградена селищна ПСОВ или не включени в ПСОВ канализационна мрежа, с цел предприемане на действие за изграждане на необходимата инфраструктура;

2. Контрол на обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи в канализационни мрежи на населени места;

3. Контрол по заповеди на кметове на общини и областни управители за проводимост на речните корита в регулационни и извън регулационни граници на населените места.

„Отпадъци“

През 2025 г. се планира контрол:

- за изпълнение задълженията на кметовете на общини по чл. 19, ал. 3, т. 15 от ЗУО за предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им;

- за изпълнение задълженията на кметовете на общини по чл. 19, ал. 3 и чл. 52 от ЗУО;

- за изпълнение на чл. 28а от Наредба №7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъците, относно изготвяне на актуален морфологичен анализ на състава и количество отпадъци на територията на съответната община;

- за спазване изискванията на чл. 11 от Наредбата за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали;

- на площадки с издадени разрешения и регистрационни документи за дейности по третиране на отпадъци;

- на всички площадки, третиращи отпадъци, предмет на трансграничен превоз по Анекс VII от Регламент (ЕО) № 1013/2006 г.;

на всички оператори на площадки и инсталации, третиращи опасни отпадъци;

- за спазване на нормативните изисквания и недопускането на нерегламентираното изгаряне на отпадъци, в периода на отоплителния сезон (ноември – април), с висок приоритет на нерегламентираното изгаряне на ИУГ, отработени масла, отпадъци от текстил, дървени дограми и други лесно запалими материали;

- дейността на лица, извършващи рециклиране на отпадъци от пластмасови опаковки;
- дейността на лица, извършващи рециклиране на текстилни отпадъци;
- за спазване изискванията на Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, в т. ч. и на чл. 10, ал. 3, 4 и 5 от същата наредба;
- на търговец и брокер на отпадъци;
- на лица, пускащи на пазара масово разпространени отпадъци;
- на лица, предлагащи пластмасови продукти за еднократна употреба;
- на лица, генериращи производствени и опасни отпадъци;
- на болнични заведения, медицински центрове и лаборатория;
- на пътища от републиканската пътна мрежа за нерегламентирани замърсявания с отпадъци.

„Почви“

- Проверки за състоянието на складовете и Б-Б кубовете за съхранение на излезли от употреба препарати за растителна защита;
- Проверки на затворени общински депа, които все още не са рекултивирани;

„Биологично разнообразие, защитени територии и зони“

- Контрол по спазване на режимите на защитените територии, определени по реда на Закона за защитените територии, заповедите за обявяване на защитените територии;
- Опазване, съхраняване и поддържане на мрежата от защитени зони „Натура 2000“ на регионално ниво, чрез контрол по отношение на: спазване режима на дейностите в защитени зони - BG0001030 „Родопи Западни“, BG 0001031 "Родопи Средни" и BG 0002063 "Западни Родопи", определени със заповедите за обявяването им; изпълнение на условията, свързани с биологичното разнообразие, поставени в издадени от директора на РИОСВ решения по ОС;
- Контрол по устойчиво управление на природните ресурси по Закона за лечебните растения;
- Опазване, защита и съхранение на защитени видове и техните местообитания, чрез контрол по спазване забраните, въведени със Закона за биологичното разнообразие.

„ОВОС и ЕО“

Предвиждат се проверки по изпълнение на условията в решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и ЕО, решения по ОВОС и становищата по ЕО, както и проверки, относно правното действие на индивидуалните административни актове, издадени по реда на глава VI от ЗООС.

В плана за 2025 г. са предвидени проверки на място, свързани с осъществяване на последващ контрол на условията, постановени в решенията по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционни предложения с различен характер и местоположение.

Планирани са проверки по документи на мерките и условията, заложи в становищата по ЕО за приети общи устройствени планове, за които възложителите предоставят на компетентния орган по околна среда годишни доклади по наблюдение и контрол, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможна най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана върху околната среда и човешкото здраве.

Планирани са проверки по документи на издадени решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС и решения по ОВОС, целящи установяване правното действие на издадените административни актове.

„КПКЗ“, „ЗОПОЕЦ“ и Програмата за минали екологични щети

Контрол на обекти с издадени разрешителни;

Контрол на обекти, извършващи дейност в обхвата на ЗОПОЕЦ;

На ХХ ”ЛЪКИ -1” е заложена проверка по Програмата за минали екологични щети.

„Шум”

През 2025 г. ще бъде извършен емисионен контрол на нивата на шум на 6 обекта.

„Химикали и Севезо“

Контрол по Регламент (ЕО) 1907/2006 REACH. Целеви групи - производители, вносители и потребители по веригата, в т.ч.:

Контрол в рамките на Тринадесетия хармонизиран европейски проект на Форума на ЕСНА REF-13 - Контрол на вещества/смеси и изделия, продавани онлайн.

Обхватът на проекта включва член 67(1) от регламента REACH, член 3(1) от регламента за УОЗ, член 4 от директивата RoHS и избрани ограничени вещества от приложенията към законодателството.

Контрол по Регламент (ЕС) 2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ): Целеви групи – производители на изделия, вносители и потребители надолу по веригата. Контрол на ограниченията/забраните за употреба на устойчиви органични замърсители, вкл. новите УОЗ вещества (напр. перфлуорхексан сулфонова киселина (PFHxS)).

Контрол по Регламент (ЕО) 2019/1020 относно надзора на пазара - целеви групи: производители, вносители, доставчици на услуги за обработка на поръчки, доставчици на услуга на информационното общество и професионални крайни ползватели - ежедневно следене на ICSMS по отношение на продукти, чието допускане за свободно обръщение е било спряно (т.е. за продукти, въведени в ЕС, за които има основание да се смята, че продуктът не съответства на приложимото към него право на Съюза или че представлява сериозен риск) и по отношение на продуктите, предоставени на пазара, за които е извършена обстойна/задълбочена проверка за съответствие и при идентифициране на фирми, извършващи дейност на територията на РИОСВ-Смолян ще се извършат извънредни проверки.

• **Контрол по реда на Глава седма, раздел I от ЗООС и Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и за ограничаване на последствията от тях – целеви групи:** оператори на предприятия, класифицирани с висок или нисък рисков потенциал по чл. 103, ал. 2 от ЗООС.

3.3. Цели – общи и специфични. Очаквани резултати

Заложените цели в плана за 2025 г. са дългосрочни, като постигането им се осъществява чрез изпълнение на поставените приоритети.

1.Подобряване качеството на атмосферния въздух на територията на инспекцията:

- контрол на източниците на емисии на вредни вещества – съгласно утвърден график от МОСВ са заложени измервания на емисии на 7 обекта;

- контрол на източниците на имисии на атмосферен въздух – съгласно утвърден график от МОСВ са заложени измервания на имисии в общините Неделино и Сатовча;

- контрол по изпълнение на мерките в Програмата за намаляване нивата на замърсители и достигане на установените норми по показател ФПЧ₁₀ – заложена е 1 проверка на община Смолян;

- контрол по спазване изискванията на Регламент (ЕС) № 2024/573 – 43 проверки и Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно веществата, които нарушават озоновия - 5 проверки;

- контролът на обекти и дейности с употреба и търговия на органични разтворители и съединения, съдържащи органични разтворители /бои, лакове и авторепаратурни продукти/ ще продължи и през 2025 г. - предвидени са 13 проверки за контрол по Наредба №7/2003 г. и 7

проверки по Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти;

- контрол на съоръжения и инсталации за зареждане, товарене, разтоварване и съхранение на бензини - предвидени са 27 проверки на 27 обекта.

2. Подобряване състоянието на повърхностните и подземни води:

- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води със съдържание на приоритетни и приоритетно опасни вещества и някои други замърсители - планирани са 18 проверки на 9 обекта, свързани с рудодобива и рудопреработката, РДНО, ГПСОВ – Смолян и канализация Ардино;

- контрол на обекти от списъка за задължителен емисионен контрол и обекти извън него, с издадени разрешителни за заустване по Закона за водите и комплексни разрешителни, съгласно чл.117 от ЗООС – планирани са 85 проверки на 46 обекта, съгласно Заповед № РД-1062/13.12.2024 г. на министъра на околната среда и водите;

- контрол на други обекти, формиращи отпадъчни води и заустващи в канализационни мрежи на населени места и повърхностни водни обекти - 31 проверки на 46 обекта;

3. Устойчиво управление на отпадъците:

- контрол на системите за разделно събиране и съоръженията за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци – планирани са 44 проверки на 44 обекта, в т.ч.:

- 13 проверки на общини по чл. 19 от ЗУО;
- 4 проверки на регионални депа;
- 23 проверки на площадки/съоръжения за оползотворяване на отпадъци;
- 4 площадки за временно съхраняване на отпадъци и площадки за претоварване;

- контрол на предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища и организиране на почистването им – 26 бр. проверки на 13 общини и 8 бр. проверки на пътища от Републиканската пътна мрежа, стопанисвани от 4 Областни пътни управления;

- екологосъобразно третиране на специфични потоци отпадъци – 125 проверки на 125 обекта:

- 17 автосервизи, генериращи масла, ИУГ и НУБА;
- 1 вносител на ЕЕО;
- 11 проверки на 11 обекта, формиращи отпадъци от хуманното здравеопазване;
- 37 проверки за пуснати на пазара опаковани стоки;
- 2 проверки на два обекта, предлагащи автомобилни гуми;
- 1 проверка на площадка за временно съхранение на строителни отпадъци;
- 2 проверки на 2 площадки за претоварване на битови отпадъци;
- 21 проверки на 21 обекта за производство на текстилни и трикотажни изделия;
- 25 проверки на 25 обекта, преработващи дървесина;
- 1 проверка на търговец и брокер на отпадъци;
- 6 проверки за намаляване въздействието на определени пластмасови продукти за еднократна употреба върху околната среда;

- 1 проверка на вносител на акумулатори;

- контрол по спазване на условията в издадени разрешителни/регистрационни документи по ЗУО – 50 бр. проверки на 50 обекта, в т.ч.:

• 23 проверки на оператори по условия в издадени регистрационни документи за третиране, в т.ч. 15 бр. оператори, които имат и документи за събиране и транспортиране;

• 9 проверки на оператори на площадки, притежаващи само разрешение за дейности с отпадъци;

• 10 проверки на оператори, притежаващи разрешителни и регистрационни документи за транспорт;

- 8 проверки на лица, извършващи дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.

4. Предотвратяване на големи аварии с опасни химични вещества и ограничаване на последствията от тях:

- проверки на обекти, попадащи в обхвата на Приложение № 3 към ЗООС – планирани са 5 проверки на 5 обекта;
- контрол за правилно съхранение и употреба на опасни химични вещества и смеси - планирани са 27 проверки на 27 обекта;

5. Предприемане и реализиране на мерки за ограничаване и намаляване на наднормените нива на шума от промишлени дейности в близост до зони и територии с нормирани стойности – планиран е емисионен контрол на нивата на шум в околната среда на 6 обекта.

6. Намаляване на промишленото замърсяване, предотвратяване и отстраняване на екологични щети чрез контрол на обектите, извършващи две или повече дейности по Приложение 1 към чл. 3, т. 1 от ЗОПОЕЩ – планирани са 5 проверки на 5 обекта.

7. Опазване, поддържане и възстановяване на екосистемите и присъщото им биологичното разнообразие, чрез опазване на елементите на Националната екологична мрежа (НЕМ) и на защитените видове – планирани са 229 проверки на 71 обекта за контрол по Закона за защитените територии, Закона за биологичното разнообразие и Закона за лечебните растения, както следва:

- проверки по Закона за защитените територии – планирани са 29 проверки на 29 обекта – 4 резервата, 4 поддържани резервата, 13 защитени местности и 8 природни забележителности;
- проверки по Закона за биологичното разнообразие – планирани са проверки на съответните обекти за контрол – общо 188 проверки на 30 обекта, включващи:
  - 12 проверки на 3 обекта - защитени зони от мрежата „Натура 2000“ по отношение спазване режими на защитени зони, определени със заповедите за обявяването им – 2 проверки на 2 обекта; проверка на поставени условия в издадени решения по ОС и установяване правното действие на издадени административни актове по процедури, попадащи в обхвата чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие - 10 проверки на 3 обекта;
  - 176 проверки на 27 обекта, включващи: вековни и забележителни дървета - 9; пазари – 1; колекции – 1; зоомагазини – 2; държавни ловни стопанства – 2; ловно-рибарски сдружения – 2; находища на защитени растителни видове (родопски крем, джел и блатен плаун) – 4; разрешителни на МОСВ, свързани със защитени видове за изключения от забраните, въведени със ЗБР – 5; проверки на щети, нанесени от кафява мечка - 150.
- проверки по Закона за лечебните растения – планирани са 12 проверки на 12 обекта, свързани с устойчиво управление на лечебните растения, чрез оценка и контрол на естествените им находища, контрол на билкозаготвители пунктове, държавни горски стопанства и обществени пазари.

8. Превантивен контрол за недопускане и/или ограничаване на значителни отрицателни въздействия върху компонентите на околната среда от нови инвестиционни проекти и/или разширение на съществуващи дейности в различните отрасли на икономиката, селското стопанство и развитието на инфраструктурата – планирани са 18 проверки на 18 решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения с различен характер и местоположение, както и 14 проверки на 14 становища по ЕО, както следва:

- ✓ 9 броя проверки на място на обекти, за които са издадени решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, целящи установяване спазване на постановените в тях условия;

✓ 9 броя проверки по документи, целящи установяване правното действие на издадените по реда на глава шеста от ЗООС индивидуални административни актове - 9 бр. решения по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС. Проверките се отнасят за инвестиционни предложения от различните отрасли на икономиката, селското стопанство и развитието на инфраструктурата.

✓ 14 броя проверки по документи на мерките и условията, заложи в становищата по ЕО за приети общи устройствени планове, за които възложителите предоставят на компетентния орган по околна среда годишни доклади по наблюдение и контрол, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или възможна най-пълно отстраняване на предполагаемите неблагоприятни последствия от осъществяването на плана върху околната среда и човешкото здраве.

9. Подобряване на информираността и повишаване активността на обществото

Основен акцент при провеждане на информационно-образователни инициативи през 2025 г. ще бъде повишаване информираността на населението по отношение значението на защитените зони, новият подход за управлението им и опазване на биоразнообразието в тях.

Ще продължат добрите практики по отношение на инициативи в партньорство с повече читалища, общини и неправителствени организации.

3.4. Процедури за планови и извънпланови проверки

Плановите проверки се извършват въз основа на Годишен план за контролната дейност на РИОСВ - Смолян, утвърден от министъра на околната среда и водите за всяка календарна година.

Извънплановите проверки са реагиращи – по жалби и сигнали, при бедствени и аварийни ситуации, и специални – по разпореждане на други държавни органи.

Извършването на проверките (планови и извънпланови) се осъществява, като ежеседмично се съставя график за проверки.

Извънредните проверки, свързани с аварийни или бедствени ситуации се осъществяват незабавно или в максимално кратък срок, след получаване на сигнала, а при необходимост и съвместно с представители на други институции.

Проверките се извършват на място, по документи, с наблюдения и измервания.

Процедурите за извършване на проверки са:

- определяне вида на проверката – превантивен, текущ или последващ контрол. При осъществяване на контрол по повече от един компонент или фактор на околната среда, се извършва комплексна проверка на база издадена заповед на директора на РИОСВ - Смолян, с определяне на координатор и списък на експертите, участващи в проверката. Координаторът, уведомява оператора на обекта писмено за датата и целта на проверката, организира провеждането на същата, съставя констативен протокол и изготвя доклад за резултатите от нея, който след утвърждаване от директора на РИОСВ се публикува на интернет страницата на инспекцията;

- преглед на наличната и актуална информация за проверявания обект, анализ на състоянието на обекта, жалби и сигнали срещу дейността на оператора; административни нарушения; давани предписания;

- проверката на място в даден обект се извършва в присъствието на законен представител на дружеството или упълномощено за целта лице. Експертите съобщават основанието за проверката и нейната цел, уточнява се актуалната фирмена регистрация. Проверката включва достъп до: производствената дейност/инсталация; данните от собствен мониторинг на обекта, осъществяван от оператора; друга допълнителна информация.

- последващи действия - при констатиране на несъответствия с екологичното законодателство се дават предписания, които са задължителни за изпълнение, с конкретен срок и отговорно лице и/или се предприемат административно-наказателни мерки.

- доклад до директора за определяне на административно-наказателните мерки;

След извършена оценка на риска за околната среда от дейността на всяка една от инсталациите с издадени комплексни разрешителни, съгласно чл. 154а от ЗООС се разработва, преразглежда и при необходимост се извършва актуализиране на плана. Проверките се извършват като се определя координатор, който организира проверката и екип от експерти, определени със заповед на директора на РИОСВ.

Извънплановите проверки са по жалби, сигнали или аварийни ситуации, последващ контрол, във връзка с проверки по изпълнение на дадени предписания, при процедури по реда на чл.69 и сл. от ЗООС, процедури по издаване на разрешителни и регистрационни документи по ЗУО, по разпореждане на МОСВ, Областен управител, Прокуратура и други.

Проверките и констативните протоколи се вписват в „електронен регистър за извършените проверки“. Отчитат се в годишния и месечните отчети.

За улеснение на гражданите, в инспекцията функционира „зелен телефон“, на който могат да се подават сигнали, касаещи околната среда, включително в извънработно време, празнични и почивни дни.

3.5. Процедури за координиране с други контролни органи

С цел повишаване ефективността на контрола и постигане на по – добри резултати, част от проверките, в зависимост от спецификата на проверяваните обекти, се извършват съвместно със служители на други регионални структури.

Извършването на проверки на обекти по чл.103 от ЗООС, се осъществява от междуправителствена комисия, чийто състав е утвърден със заповед на директора на РИОСВ-Смолян. В комисията участват представители на РИОСВ, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ /ПБЗН/, Инспекция по труда, Общинска администрация.

Проверките на инсталации с издадени комплексни разрешителни, се извършват съвместно с представители на Басейновите дирекции – Пловдив и Благоевград. Издава се поименна заповед от директора на РИОСВ - Смолян за експертите, които участват в проверката.

При извършване на проверки по жалби и сигнали се действа, съгласно вътрешните правила на РИОСВ – Смолян и Заповед № РД-651/29.09.2015 г. на министъра на околната среда и водите и утвърдени указания за координация и комуникация между РИОСВ и Басейновите дирекции за съвместни действия при извършване на проверките. При аварийни ситуации, свързани със замърсяване и увреждане на околната среда, проверките са съобразно Заповед № РД-243/10.04.2023 г. на министъра на околната среда и водите и утвърдени указания за действие при възникване на аварийни ситуации, свързани със замърсяване на компонентите на околната среда.

Въведена е практика за съвместни проверки с РДГ и ДГС/ДЛС при осъществяване на контрол по спазване на забраната за ползване от естествените находища на мурсалски чай, както за стопански, така и за лични цели.

РИОСВ – Смолян инициира съвместни проверки, когато постъпилите сигнали и жалби са от компетенциите и на други институции. За целта се предприемат действия по своевременно уведомяване на участниците в проверката, за естеството на проверката, както и деня и часа за извършването на същата.

3.6. Процедура за комуникация със заинтересованите страни

Процедурата включва идентифицирането на заинтересованите страни, поддържането на диалог и работещо партньорство.

Инспекцията се стреми да работи открито в партньорство с НПО, институции, граждани и бизнес. Комуникацията се осъществява като процес на предоставяне на информация чрез работни срещи, интернет страница, прессъобщения. Търсенето на активен диалог и привличане на заинтересованите страни са от изключително значение, както за контролната, така и за превантивната дейност, осъществявана от РИОСВ.

Процедурите по реда на глава шеста от ЗООС – ОВОС и ЕО се извършват с участие на всички заинтересовани страни, с цел прозрачност при вземане на решения. При провеждане на

процедурите, на всеки един етап се осигурява достъпност на наличната информация/документация, която се публикува в регистрите по ОВОС и ЕО, намиращи се на интернет страницата на РИОСВ – Смолян. Осигурява се своевременен обществен достъп до внесените уведомления, информацията за преценяване на необходимостта от ОВОС/ЕО, обществени обсъждания на доклади по ОВОС, консултации по екологична оценка, както и до издадените индивидуални административни актове по ОВОС и ЕО.

При извършване на контролната дейност се осъществява комуникация с операторите на контролираните обекти и инсталации, по отношение предоставяне на информация за промени в нормативната уредба, идентифициране на проблеми, предприемане на превантивни и коригиращи мерки. При наличие на проблемни теми, възникнали от дейността на обекта се завишава контрола, включително с участие на представители на други заинтересовани страни.

На интернет страницата на инспекцията се публикува актуална информация, свързана с околната среда – годишни доклади за състоянието на околната среда, месечни отчети, планове за контролна дейност, предприети мерки по постъпили жалби и сигнали, доклади от комплексни проверки и комплексни разрешителни, изменения на нормативната уредба по околна среда, касаещи дейността на операторите.

3.7. Процедура за мониторинг на изпълнението

В РИОСВ - Смолян е утвърдена процедура за реда и начина на изготвяне на годишни планове за контролната дейност и отчети за дейността със заповед на директора на РИОСВ-Смолян № РД-08-152/16.09.2019 година.

Отчитането на контролната дейност се извършва ежедневно, седмично, месечно и годишно.

Ежедневно отчитане на контролната дейност

Всеки експерт, извършил индивидуална, комплексна или извънредна проверка, докладва в края на деня или най-късно в началото на следващия ден на прекия си ръководител за резултатите от проверката и направените констатации.

Преките ръководители в оперативен порядък представят протоколите на директора на РИОСВ за запознаване с констатациите в тях.

Протоколите се предоставят за попълване на данните в електронния регистър на извършените проверки и на дадените предписания.

Определен от директора на РИОСВ-Смолян служител, следи за сроковете във връзка с дадените предписания, като преди изтичането им уведомява съответния началник отдел за предприемане на последващи действия.

Изготвяне на седмичен отчет за дейността на инспекцията

На седмичната оперативка се докладва на директора на РИОСВ-Смолян информация за извършените през преходната седмица планови и извънредни проверки, изготвените документи, съставени АУАН, участие в съдебни дела и др. Освен това, се планират предстоящи задачи и извършване на проверки на обекти, включени в съответното тримесечие, съгласно Годишния план за контролната дейност. На база подадената информация се изготвя график за изпълнението на предстоящите задачи и проверки на обекти.

Изготвяне на месечни отчети за дейността на инспекцията

В срок до 5-то число се изготвя месечен отчет за контролната дейност за предходния месец, който се изпраща до МОСВ, Дирекция „НКЦ“ и се публикува на интернет страницата на инспекцията.

Изготвяне на годишни отчети за дейността на РИОСВ-Смолян

Годишният отчет за дейността на РИОСВ - Смолян се изготвя в таблична и текстова част, съобразно издадените от МОСВ указания и формат за изготвяне на Годишен отчет за дейността на РИОСВ за съответната година и допълнителните указания към него, Инструкцията за планиране и отчитане на контролната дейност на РИОСВ, както и „Насоки за прилагане на минималните критерии за планиране, провеждане, отчитане и оценка на контролната дейност на РИОСВ“, утвърдени от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-33/19.04.2024 година.

3.8.Процедури за преглед/актуализация

Процедурите за преглед на годишния план за контролната дейност на РИОСВ - Смолян, обхващат следните действия:

- стриктно попълване на регистъра за извършени проверки и дадени предписания;
- предприети административно – наказателни мерки;
- изпълнение на заложените проверки;
- преглед за постигнатите ефективни показатели;
- преглед на обема, ресурсното осигуряване, техническата инфраструктура, персонал, квалификация, наличен бюджет и време;
- предприемане на подходящи превантивни и коригиращи действия за постигане целите и показателите от планираните проверки;
- документиране.

По указания на МОСВ през 2024 г., след изтичане на първо шестмесечие на годината ще се извърши преглед и при необходимост актуализация на плана. Ще се направи анализ на постъпилите сигнали за щети от кафява мечка и евентуално корекция броя на планираните проверки. При актуализация на плана, при възникнали проблеми от дейността на обектите ще се завиши броят на извършените проверки до ниво, с което се гарантира съответствие с екологичните норми и стандарти. При процедурата се оценява и необходимостта от промяна на оценката риска за съответния обект, необходимостта от допълнителен контрол, включването и на други компетентни органи и т.н.

Директор РИОСВ-Смолян:

инж. Екатерина Гаджева

Приложение: Таблична част

1. Регистри на обектите за контрол
2. Планирани обекти за контрол през 2025 г.
3. Програми за планирани проверки по компоненти и фактори на околната среда
  - 3.1. Въздух
  - 3.2. Води
  - 3.3. Почви
  - 3.4. Управление на отпадъците
  - 3.5. Биологично разнообразие и Национална екологична мрежа (НЕМ)
  - 3.6. ОВОС и ЕО
  - 3.7. Контрол по предотвратяване на промишлено замърсяване
  - 3.8. СЕВЕЗО и химикали
  - 3.9. Ограничаване изменението на климата
  - 3.10. Комплексни проверки